

Kan EU hjælpe med at afdramatisere situationen i Iran?

MEP'erne vil debattere situationen i Iran dag efter de seneste ugers eskalering. Hvad har ført til den nuværende tilstand, og hvilken rolle kan EU spille?

Skyskrabere i Tehran, Iran - ©Shutterstock.com/Vanchai Tan

Forholdet til Iran har været ladet i årevis pga. frygten for, at landet vil udvikle atomvåben. Den Fælles Omfattende Handlingsplan (JCPOA) fra 2015 skulle have forebygget dette, men udviklingen den seneste tid, der kulminerede i, at en af Irans militære ledere blev dræbt i et amerikansk luftangreb tidligere på måneden, har højnet spændingerne til et helt nyt niveau.

MEP'erne vil diskutere den seneste tids udvikling i eftermiddag. [Du kan følge debatten online direkte fra kl. 15:00.](#)

Læs mere om baggrunden for den nuværende situation her, få information om atomaftalen og EU's rolle.

Atomaftale

Den Fælles Omfattende Handlingsplan (JCPOA) er en aftale, der skal sikre, at Irans atomprogram forbliver fredeligt mod at løfte de restriktive tiltag sanktioner mod landet. Den blev underskrevet i juli 2015 af Iran, Frankrig, Tyskland, Storbritannien og EU plus Kina, Rusland og USA..

Implementeringen af aftalen begyndte d. 16. januar 2016 efter det Internationale Atomenergiagentur bekræftede, at Iran levede op til sine atomnedrustningsforpligtelser.

Trump

Donald Trump, der blev amerikansk præsident i januar 2017, har hele tiden været imod aftalen. I januar 2018 annoncerede han, at USA ville stoppe med at implementere aftalen, indtil dens "katastrofale mangler" kunne blive adresseret. På trods af EU's indsatser til at imødekomme hans bekymringer, annoncerede Trump i maj 2018, at USA trak sig ud af aftalen og ville genindføre sanktioner. Disse sanktioner betyder, at amerikanske firmaer ikke må gøre forretninger med Iran, mens udenlandske virksomheder risikerer større bøder og at blive blokeret fra det amerikanske bank- og finanssystem.

EU forsvarede aftalen og understregede, at den var underlagt striks atomkontrol, og at det Internationale Atomenergiagentur ved flere lejligheder havde bekræftet, at Iran levede op til sine forpligtelser i aftalen. EU prøvede at finde på tiltag, der kunne sikre, at virksomheder kunne fortsætte med at have forretninger med Iran uden at blive straffet af USA.

Iran fortsatte oprindeligt med at leve op til aftalen, men annoncerede gradvist afvigelser fra den originale plan såsom at overskride begrænsningerne for, hvor meget lavkvalitetsuran, det ville beholde.

Eskalering

Spændingerne blussede op, efter USA annoncerede i begyndelsen af januar, at landet havde dræbt den iranske general Qassem Soleimani i et luftangreb. De amerikanske myndigheder sagde, at han aktivt arbejdede på planer til at angribe amerikanske diplomater og servicemedarbejdere i Iran og nabolandene.

Kort efter angrebet annoncerede Iran, at landet vil trække sig ud af JCPOA-aftalen og angreb to amerikanske militærbase i Irak med missiler.

Situationen er yderligere eskaleret, efter at Iran d. 11. januar indrømmede, at det ved et uheld havde skudt ned et ukrainsk passagerfly og dræbt de 176 passagerer ombord. Efter indrømmelsen har iranere protesteret i gaderne.

EU's rolle

EU har opfordret til at få de-eskaleret situationen og i søndags henstillede Frankrig, Tyskland og Storbritannien indtrængende til, at Iran lever op til sine forpligtelser i atomaftalen.

Parlamentet fortsætter med at holde øje med situationen i Iran og Mellemøsten og afholder regelmæssigt debatter og vedtager betænkninger, der frehæver specifikke problemstillinger. F.eks. vedtog MEP'erne d. 19. december [en betænkning](#), der forsøgte den disproportionelle brug af magtanvendelse af de iranske sikkerhedstyrker mod ikke-voldelige protester. Parlamentet har også givet sin opbakning til atomaftalen de seneste år.

[Cornelia Ernst \(GUE/NGL, Tyskland\)](#), der er formand for [Parlamentets delegation for forholdet til Iran](#), siger: "Vi i EU skal gøre det klart for USA, at mordet på Soleimani var et brud på international lov og en eskalering af konflikterne i Mellemøsten er også en trussel mod verdensfreden. Vi har gjort det klart over for iranerne, at det er fuldstændig forkert at bruge vold mod demonstranterne. EU kan og har spillet en vigtig rolle som mægler."

[David McAllister \(EPP, Tyskland\)](#), formanden for [udenrigsudvalget](#), siger: "Jeg er dybt bekymret over den seneste tids voldelige udvikling i Irak, efter drabet på den iranske general Soleimani og den irakiske militsleder Abu Mahdi al-Muhandis. Der er nu omgående behov for at nedbringe spændingerne og for alle de involverede parter til at vise tilbageholdenhed, så vi kan stoppe denne spiral af vold og reprisalier. Yderligere konfrontationer og tab af menneskeliv skal undgås efter så mange år med en fælles indstats til at bekæmpe Islamisk Stat og bringe fred og stabilitet til Irak og hele regionen er på spil. At bevare koalitionen er essentielt på det punkt."

Han opfordrede også EU til at blive ved med at støtte JCPOA-aftalen og for Iran til at holde sig til sine forpligtelser i aftalen.

Mere

[Nyhedsbrev om atomaftalen](#)